

S T U D I I

TEMEIURI BIBLICE NOUTESTAMENTARE CU PRIVIRE LA OFICIEREA SFINTELOR TAINÈ ȘI IERURGII BISERICÈȘTI (IX)

Prot. dr. Ioan Bude

NEW-TESTAMENT BIBLICAL GROUNDS CONCERNING THE OFFICIATION OF THE HOLY CHURCH SACRAMENTS AND BLESSINGS (9)

Abstract: Addressing mostly priests and Religion teachers, but also any believer, the entire publicistic series that we commence at this point desires, in a straightforward, plain and clear manner (without proposing thematic biblical theology approaches, but by means of a rigorous selection of minimally commented texts), to bring forth again *The Truth* of the Holy Sacraments before the readers, whoever they might be or – why not? – lead the readers before *The Truth*, That „is the same for yesterday, today and forever” (*Jews 13, 8*): The Lord and Our Saviour, Jesus Christ, present, alive and active in all undertakings of His Church

Keywords: holy sacraments, blessings, biblical theology, Church

PARTEA a IV-a

SFÂNTA TAINĂ A POCĂINȚEI (SPOVEDANIA) ÎN CARTEA FAPTELE SFINȚILOR APOSTOLI

a). *Fapte 2, 37-38*: „**Ei, auzind acestea, au fost pătrunși la inimă și au zis către Petru și ceilalți Apostoli: Bărbați frați, ce să facem ? Iar Petru a zis către ei: Pocăiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre și veți primi darul Duhului Sfânt.**”

Expresia „**au fost pătrunși la inimă**” semnifică o convingere atât de puternică, încât nicio forță din lume (cf. *Romani 8, 35, 38, 39*) n-o mai poate zdruncina. În această stare sufletească se aflau mulțimile care ascultaseră cateheza baptismală, rostită de Sfântul Apostol Petru la Cincizecime (*Fapte*

2, 14-36), îndată după Pogorârea Duhului Sfânt peste Sfinții Apostoli (*Fapte* 2, 1-4), iar întrebarea – inevitabilă, în astfel de situație – a și venit: „**Bărbați frați, ce să facem ?**” Ce putea să le răspundă Sfântul Apostol Petru unor oameni atât de hotărâți, decât să facă exact ceea ce aveau ei nevoie mai urgent: „**Pocăiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre, și veți primi darul Duhului Sfânt...**”

Am mai arătat deja și nu doar odată,¹⁰² că în răspunsul de mai sus sunt menționate trei Sfinte Taine, în ordinea în care se oficiau ele pe atunci: *Pocăința*, sau *Spovedania* („Pocăiți-vă”), *Botezul* („și să se boteze fiecare dintre voi”) și *Mirungerea* („și veți primi darul Duhului Sfânt”). Faptul că această ordine era impusă de convertirea masivă a păgânilor la creștinism, nu-i exclude însă de la Botez pe prunci, a căror prezență la Botez, o indică expresia „fiecăre” din acest text, precum și sintagma: „**Căci vouă vă este dată făgăduința și copiilor voștri...**” din v. 39.

b). *Fapte* 3, 19: „**Deci pocăiți-vă și vă întoarceți, ca să se șteargă păcatele voastre!**”

Tot Sfântului Apostol Petru îi aparține și acest îndemn, pe care îl rostește în mijlocul unei cuvântări mai ample (3, 12-26), ținută în templu „în pridvorul numit al lui Solomon” (3, 11), după ce Dumnezeu tămăduise la rugăciunea lui, „în numele lui Iisus Hristos Nazarineanul” (3, 6), pe un olog care cerșea acolo, lângă „Poarta frumoasă” (3, 2).

Din moment ce tămăduirea minunată a ologului s-a făcut „în numele lui Iisus Hristos”, Petru le-a vorbit în mod firesc, tuturor celor de față, despre Mântuitorul Iisus Hristos și despre puterea Lui de a „întregi” nu numai trupuri, ca și pe cel al ologului, ci și sufletele mutilate de păcate, ale tuturor celor ce se vor „pocăi” și se vor „întoarce” de la rău la bine și de la păcate la Dumnezeu.

Astfel, Apostolul Petru, a împlinit întocmai cele poruncite de Domnul, înainte de a Se înălța cu trupul la cer: „**Să se propovăduiască în numele Său pocăința spre iertarea păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim**” (*Luca* 24, 47). Și tot așa își și încheie el cuvântarea, spunând că „**Dumnezeu, înviind pe Fiul Său, L-a trimis întâi la voi, să vă binecuvânteze ca fiecare să se întoarcă de la răutățile sale**” (v. 26).

c). *Fapte* 5, 1-3, 7, 9: „**Iar un om, anume Anania, cu Safira, femeia lui, și-au vândut țarina. Și a dosit din preț, știind și femeia lui și, aducând o parte, a pus-o la picioarele Apostolilor. Iar Petru a zis: Anania, de ce a umplut satana inima ta, ca să minți tu Duhului Sfânt și să dosești din prețul țarinei ? Au nu-ți rămânea ție, dacă rămânea, și vândută, nu era în stăpânirea ta ? Pentru ce ai pus în inima ta lucrul acesta ? N-ai mințit oamenilor, ci lui Dumnezeu !**”

Iar Anania, auzind aceste cuvinte, a căzut și a murit... După un răstimp, ca de trei ceasuri, a intrat și femeia lui, neștiind ce se întâmplase. Iar Petru

a zis către ea: ...De ce v-ați învoit voi să ispitiți Duhul Domnului ? iată picioarele celor care au îngropat pe bărbatul tău sunt la ușă și te vor scoate afară și pe tine! Și ea a căzut îndată la picioarele lui Petru și a murit.”

Ni se relatează aici un prim incident din viața Bisericii primare din Ierusalim: soții Anania și Safira au căzut pur și simplu morți în fața Sfântului Apostol Petru, pentru că – așa cum am arătat și cu alt prilej¹⁰³ – ei au ascuns o parte din banii dobândiți din vânzarea unei țărini, bani pe care urmau să-i doneze, prin Sfinții Apostoli, Bisericii, ca și alți mulți credincioși (cf. *Fapte 4, 32-37*). Dar ...!Moartea lor spontană constituie un exemplu pentru întreaga comunitate, constituită și susținută prin pogorârea și perpetua lucrare a Duhului Sfânt. Mințind Duhului Sfânt, mințind lui Dumnezeu (v. 3-4), cei doi soți s-au autoexclus din comuniunea eclezială, realizată prin Botez și confirmată prin Mirungere, lăsându-se stăpâniți de „**duhul răătăcirii**” (cf. *I Ioan 4, 6*) și de patima iubirii de argint, ca și Iuda vânzătorul (cf. *Ioan 12, 6; 13, 27, 30*). Căzând, deci, iremediabil, în această patimă, ei au căzut și sub incidența sentinței rostită de Hristos împotriva celor ce mint, sau hulesc împotriva Duhului Sfânt, păcate care nu se vor ierta „**nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie !**” (*Matei 12, 24-32; Marcu 3, 28-30 și Luca 12, 10*), pentru că cei ce recurg la astfel de păcate își asumă nepocăința, adică pur și simplu refuză iertarea¹⁰⁴.

d). *Fapte 5, 31*: „**Pe Acesta (pe Iisus, n.n.) Dumnezeu, prin dreapta Sa, L-a înălțat Stăpânitor și Mântuitor, ca să dea lui Israel pocăință și iertarea păcatelor.**”

După eliberarea lor minunată (de către un înger) din temnița obștească, unde fuseseră închiși din invidie de către arhiereu și gruparea saducheilor (*Fapte 5, 17-20*), Sfinții Apostoli au continuat să vestească poporului, în templu, cu și mai mult curaj „**toate cuvintele vieții acesteia**” (v. 20), adică întreaga dinamică a vieții creștine în Hristos, începând, bineînțeles, cu „**Pocăința și iertarea păcatelor**”. Acum din nou, arhiereul, convocând sinedriul, a poruncit să fie aduși de față și Apostolii (dar de data aceasta nu sub arest, ci cu invitație), spre a fi interogați și opriți din misiunea lor. Răspunzând – ca de obicei – în numele tuturor, Sfântul Apostol Petru Îl proclamă pe Iisus „**Stăpânitor și Mântuitor**”, după ce mai întâi le-a prezentat sinedriștilor Înaltul Comandament divin, în numele Căruia au pornit ei la propovăduire, pentru că „**Trebuie să ascultăm pe Dumnezeu mai mult decât pe oameni !**” (*Fapte 5, 29*)

e). *Fapte 8, 18-24*: „Și Simon, văzând că prin punerea mâinilor Apostolilor se dă Duh Sfânt, le-a adus bani, zicând: Dați-mi și mie puterea aceasta, ca acela pe care voi pune mâinile să primească Duh Sfânt. Iar Petru a zis către el: Banii tăi să fie cu tine spre pierzare! **Căci ai socotit că darul lui Dumnezeu se agonisește cu bani. Tu n-ai parte, nici moștenire la chemarea aceasta,**

pentru că inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. Pocăiește-te deci de această răutate a ta și te roagă lui Dumnezeu, doar ți se va ierta cugetul inimii tale, căci întru amărăciunea fierii și întru legătura nedreptății te văd că ești. Și răspunzând, Simon a zis: Rugați-vă voi la Domnul pentru mine, ca să nu vină asupra mea nimic din cele ce ați zis.”

Ni se semnaleză aici încă un foarte grav păcat împotriva Duhului Sfânt: *simonia*, adică tentativa de a cumpăra cu bani neprețuitul har al Duhului Sfânt. Denumirea de „simonie”, a acestui groaznic și neiertabil păcat, vine de la maleficul personaj Simon Magul, un vrăjitor și un șarlatan care bântuia prin Samaria amăgind lumea cu mincinoasele lui „puteri” supranaturale. Acesta a obținut (prin mărturisire mincinoasă de credință) Botezul creștin de la Diaconul Filip, încercând să-și însușească de la acesta și „tehnica” de a face minuni, sau de a-i „fura meșteșugul” (*Fapte 8, 9, 13*). Speranțele lui meschine s-au amplificat când Apostolii Petru și Ioan au venit din Ierusalim, să administreze, prin „punerea mâinilor” peste cei botezați de Diaconul Filip, Taina Mirungerii (*Fapte 8, 14-17*). Fascinat de efectele vizibile ale harului Duhului Sfânt, asupra credincioșilor astfel miruți, vicleanul vrăjitor a venit cu bani mulți, să cumpere pentru el, de la Apostoli, această putere. Răspunsul Sfântului Apostol Petru a fost însă tranșant, sentențios și definitiv: „**Tu n-ai parte, nici moștenire, la chemarea aceasta, pentru că inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. Pocăiește-te deci de această răutate a ta și te roagă lui Dumnezeu, doară ți se va ierta cugetul inimii tale!**” (*Fapte 8, 21-22*).

Dar Simon nu s-a pocăit! A refuzat pocăința, a refuzat și șansa de a fi iertat; ba chiar nici să se roage nu mai putea („**Rugați-vă la Domnul pentru mine...**”). De ce ? Pentru că era împietrit „întru amărăciunea fierii și întru legătura nedreptății” (*Fapte 8, 23*) și împietrit va rămâne în veci, ca și diavolul. Deci, cu simonia nu-i de glumit, nici atunci, nici acum și nicicând !

f). *Fapte 9, 6, 12, 17-18*: „Și el, tremurând și înspăimântat fiind, a zis: Doamne, ce voiești să fac ? Iar Domnul i-a zis: Ridică-te, intră în cetate și ți se va spune ce trebuie să faci... Și trei zile a fost fără vedere; și n-a mâncat, nici n-a băut... Și a văzut în vedenie pe un bărbat, anume Anania, intrând la el și punându-și mâinile peste el, ca să vadă iarăși... Și a mers Anania și a intrat în casă și, punându-și mâinile pe el, i-a zis: Frate Saul, Domnul Iisus, Cel Care ți S-a arătat pe calea pe care tu veneai, m-a trimis ca să vezi iarăși și să te umpli de Duh Sfânt. Și îndată au căzut de pe ochii lui ca niște solzi; și sculându-se, a fost botezat.”

În grupajul de texte de mai sus, esențială este întrebarea: „**Doamne, ce voiești să fac ?**” Este întrebarea vieții și devenirii Sfântului Apostol Pavel. „Cazul” dramaticei convertiri a rabinului Saul din Tars, dublată de chemarea lui la apostolat, este un caz unic în istoria creștinismului. Copleșit de forța impactului lui cu Hristos de pe drumul Damascului, întrebarea de mai sus este

mai degrabă o „autoofertă” personală a lui Saul, echivalând cu decizia „venirii în sine” a fiului rătăcit din parabolă: „**Tată, am greșit la cer și înaintea Ta...!**” (cf. *Luca 15, 17-19*). Prin respectiva întrebare, Saul își pune, de fapt, toată viața lui de acum înainte, până în cele mai mici detalii, în slujba și la dispoziția lui Hristos. Și într-adevăr, din acest moment, asupra lui s-au perindat o serie de lucrări harice, desfășurate într-o succesiune, pe care Însuși Duhul Sfânt a rânduit-o, astfel: *alegerea și chemarea la apostolat (Fapte 9, 3-6); pocăința de sine, cu postire desăvârșită și rugăciune (Fapte 9, 9-11); „punerea, peste el a mâinilor”* de către dreptul Anania și vindecarea de orbire, concomitent cu „*umplerea de Duhul Sfânt*” (= Miruirea) și în final, *botezarea (Fapte 9, 17-18)*.

La toate aceste Sfinte Taine, săvârșite de Duhul Sfânt asupra viitorului Apostol al neamurilor, participă însă, în premieră, și un personaj cu statut special: este Anania din Damasc, care a fost rânduit de Hristos Domnul să fie și duhovnicul și preotul botezător al Sfântului Apostol Pavel. La ezităriile lui Anania (firești dealtfel, ținând cont de acreditările și misiunea nefastă, în Damasc, a lui Saul din Tars), Domnul Însuși îl liniștește și-l încurajează pe acesta, să se ocupe de completa încreștinare și pregătire pentru misiune a fostului prigonitor Saul, spre a deveni Apostol al neamurilor: „**Și a zis Domnul către el (către Anania, n.n.): Mergi, fiindcă acesta Îmi este vas ales, ca să poarte numele Meu înaintea neamurilor și a regilor și a fiilor lui Israel; căci Eu îi voi arăta câte trebuie să pătimească el pentru numele Meu**” (*Fapte 9, 15-16*).

g). *Fapte 11, 18b*: „**Așadar și păgânilor le-a dat Dumnezeu pocăința spre viață!**”

După cum creștinismul a apărut ca o mare și șocantă surpriză pe scena istoriei¹⁰⁵, generând până astăzi reacții de respingere, de o neașteptată duritate, tot așa și în lumea iudeo-creștină, primirea păgânilor la creștinism a fost destul de greu acceptată, deși porunca Domnului era foarte limpede în acest sens: „**Să se propovăduiască în numele Său pocăința spre iertarea păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim**”. (*Luca 24, 47*, cf. și *textele paralele!*) Textul de mai sus este de fapt concluzia acestui adevăr, demonstrat în repetate rânduri de către Însuși Duhul Sfânt (cf. *Fapte 10, 44-48; 11, 10-11; 13, 14; 16, 6-7*).

Iar „**pocăința**” este și aici termenul cel mai adecvat, ca echivalent pentru *convertire*, sau încreștinare, reprezentând cel dintâi și cel mai decisiv pas în acest sens.

h). *Fapte 15, 19*: „**De aceea eu socotesc să nu tulburăm pe cei ce, dintre neamuri, se întorc la Dumnezeu.**”

Acest verset exprimă dezideratul major al integrării (prin „întoarcere la Dumnezeu” = pocăință) în Biserica lui Hristos a neamurilor (cf. *Matei 28, 19*), însă fără obligativitatea tăierii împrejur și nici a celorlalte prevederi mozaice,

deziderat care, la propunerea Sfântului Iacov „Fratele Domnului” și primul episcop al Ierusalimului, a devenit hotărârea oficială a Sinodului Apostolic din Ierusalim (anii 49-50), fiind difuzată ca atare, în toată lumea creștină de atunci (cf. *Fapte 15, 17-31*).

i). *Fapte 16, 30-31*: „Și scoțându-i afară (după ce pe ceilalți i-a zăvorât la loc), le-a zis: Domnilor, ce trebuie să fac ca să mă mântuiesc ? Iar ei au zis: Crede în Domnul Iisus și te vei mântui tu și casa ta.”

Între cine și cine se poartă acest mini-dialog ? Între un temnicer roman și doi misionari creștini; locația este chiar temnița cetății Filipi, iar misionarii sunt Sfântul Apostol Pavel și ucenicul său Sila (sau Silvanus), care, după ce au fost bătuți crunt, au fost băgați în fundul temniței, cu picioarele-n butuci. Dar cum au ajuns ei în această situație și mai ales, cum de a ajuns temnicerul, ca în puterea nopții, să cuteze și să ceară ajutorul unor asemenea deținuți, în vederea mântuirii lui și a casei lui ?

Totul s-a petrecut în urma alungării, de către Sfântul Apostol Pavel, a unui duh pitoresc, ghicitoresc, dintr-o tânără sclavă, care „**aducea mult câștig stăpânilor ei ghicind**” (*Fapte 16, 16-18*). Aceștia, văzând „**că s-a dus nădejdea câștigului lor**”, i-au acuzat pe Sfinții Pavel și Sila că tulbură cetatea cu obiceiuri iudaice, nepermise cetățenilor romani, iar judecătorii au poruncit ca cei doi să fie bătuți cu vergi și aruncați în temniță (*Fapte 16, 19-24*)¹⁰⁶.

„**Iar la miezul nopții, Pavel și Sila, rugându-se, laudau pe Dumnezeu în cântări, iar cei ce erau în temniță ascultau**” (*Fapte 16, 25*). Parcă dintr-odată, temnița devenise biserică! Rugăciunea și cântarea au creat o atmosferă de evlavie și mister, care i-a cuprins pe toți deținuții. Era miezul nopții. „Și deodată s-a făcut cutremur mare, încât s-au zguduit temeliiile temniței și îndată s-au deschis toate ușile și legăturile tuturor s-au dezlegat” (*Fapte 16, 25*). Sosit urgent la fața locului, temnicerul a tras sabia, voind să se sinucidă, la gândul „**că cei închiși au fugit**”, dar Sfântul Pavel l-a oprit: „**Să nu-ți faci niciun rău, pentru că toți suntem aici!**” (*Fapte 16, 27-28*).

Temnicerul și-a dat repede seama că minunea ce s-a produs este în directă legătură cu Sfinții Pavel și Sila, despre a căror activitate în Filipi, ca și despre împrejurările întemnițării lor, avea în mod cert cunoștință. Pentru aceea „**tremurând de spaimă, a căzut înaintea lui Pavel și a lui Sila**” (*Fapte 16, 29*) și a urmat dialogul (de o singură întrebare și un singur răspuns) de mai sus. Întrebarea „**ce trebuie să fac ?**”, sau „**să facem?**” este cea mai importantă întrebare pentru ființa omenească, aflată fie în momentul de răscruce al vieții (cf. *Fapte 2, 37*), fie în situația de a se pune, devoțional, în slujba și sub ascultarea lui Dumnezeu (*Fapte 9, 6*).

Temnicerul se afla, ca și odinioară Corneliu sutașul (*Fapte 10, 1-48*), în faza decisivă a pasului dintâi – Pocăința – pe drumul spre mântuire. Până la pasul al doilea – Botezul -, Sfinții Pavel și Sila l-au ajutat pe acesta să „**creadă**

în Domnul Iisus”, chiar acolo, în incinta temniței „**grăindu-i lui cuvântul lui Dumnezeu și tuturor celor din casa lui**” (*Fapte 16, 32*) și, desigur și altor paznici și angajați ai închisorii din Filipi, aflați atunci acolo.

După această inedită catehizare, temnicerul, „**luându-i la sine, în acel ceas al nopții, a spălat rănile lor și s-a botezat el și toți ai lui îndată. Și ducându-i în casă, a pus masa și s-a veselit cu toată casa, crezând în Dumnezeu**” (*Fapte 16, 33-34*).

Potrivit tradiției, botezarea temnicerului și a „casei” lui s-ar fi făcut chiar în apa plină de sângele misionarilor, iar ospățului postbaptismal i-ar fi urmat și Sfânta Euharistie (în condițiile prezăzute la *I Corinteni 11, 25-27*).¹⁰⁷

î). *Fapte 17, 30*: „**Dar Dumnezeu, trecând cu vederea veacurile neștiinței, vestește acum oamenilor ca toți de pretutindeni să se pocăiască.**”

Acest text este de fapt un fragment din finalul cuvântării Sfântului Apostol Pavel, ținută în Atena înaintea filosofilor epicurei și stoici, în Areopag. Adresându-se înțelepților atenieni, Apostolul Pavel încearcă să le aplice îndemnul lui Solomon: „**Dă sfat celui înțelept și el se va face și mai înțelept...**” (*Pilde 9, 9*), cu intenția de a-i face receptivi și sensibili față de întâia și marea chemare a lui Dumnezeu, de după împăcarea Sa cu lumea: „**pocăința spre iertarea păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim**” (*Luca 24, 47*).

Apostolul evocă aici *pocăința*, nu ca urmare a vreunui păcat direct sau personal al ascultătorilor, nici măcar a păcatului strămoșesc, ci mai curând, ca o schimbare a vieții, după voia adevăratului Dumnezeu, pe Care ei L-au cinstit până acum, fără să-L cunoască (*Fapte 17, 23*), dar pe Care, de acum, Îl cunosc chiar din propovăduirea paulină. Infatuați și neserioși, filosofii Atenei nu l-au crezut, persiflându-l pe Apostolul lui Hristos, care a plecat mâhnit de acolo (*Fapte 17, 32-33*), dar Atena a păstrat sămânța propovăduirii sale, astfel că peste numai trei veacuri, ea va avea peste trei sute de biserici creștine, iar Parthenonul va fi biserica celei mai sfinte dintre fecioare – Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos.

j). *Fapte 19, 18-19*: „Și mulți dintre cei ce crezuseră veneau ca să se mărturisească și să spună faptele lor. Iar mulți dintre cei ce făcuseră vrăjitorie, aducând cărțile, le ardeau în fața tuturor. Și au socotit prețul lor și au găsit cincizeci de mii de arginți.”

Această spovedanie publică, „în masă”, dimpreună cu actele concrete de pocăință și de renunțare totală la păcatul vrăjitoriei (extins deja la cote generale în rândul efesenilor), prin arderea tuturor cărților de vrăjitorie (în valoare de cincizeci de mii de arginți)¹⁰⁸, se datorează prezenței și misiunii Sfântului Apostol Pavel în Efes (timp de 3 ani de zile) și a faptului că „**Dumnezeu făcea prin mâinile lui Pavel minuni nemaîntâlnite**” (*Fapte 19, 11*), astfel „încât și peste cei care erau bolnavi se puneau ștergare sau șorturi purtate de Pavel și bolile se depărtau de ei, iar duhurile rele ieșeau din ei” (*Fapte 19, 12*).

Starea de spirit a creștinilor din Efes, în timpul activității misionare, aici, a Sfântului Apostol Pavel, era asemănătoare cu trăirea duhovnicească și viața de obște a Bisericii Ierusalimului, în zilele de maximă efervescentă religioasă de după Cincizecime (*Fapte 2, 43-47 și 5, 11-16*).

Ceea ce ne poate frapa, în legătură cu spovedania publică de mai sus, este faptul că era un act de căință al multora „**dintre cei ce crezuseră**”, nu al unor păgâni. Desigur, unii dintre creștini nu-și vor fi mărturisit înainte și nici n-au abandonat după primirea Botezului, unele păcate specifice („tradiționale”) Efesului (superstiții și diferite forme de magie), mai ales vrăjitoria, care era în vogă. În vogă era însă și impostura, mai ales în rândul exorcisților. Pe unii ca aceștia, necunoscându-i, „**duhul cel rău le-a zis: Pe Iisus Îl cunosc și știu și pe Pavel, dar voi cine sunteți ? Și sărind asupra lor omul în care era duhul cel rău și biruindu-i pe aceștia, s-a întărit asupra lor, încât au fugit goi și răniți din casa aceea**” (*Fapte 19, 13*). Și această întâmplare, ajungând la cunoștința tuturor efesenilor, a contribuit hotărâtor atât la convertirea multora dintre ei la creștinism, dar și la consolidarea în credință a celor deja botezați, determinându-i să abandoneze definitiv, vechile lor apucături.

k). *Fapte 26, 16-18*: „**Dar scoală-te și stai pe picioarele tale. Căci spre aceasta M-am arătat ție: ca să te rânduiesc slujitor și martor, și al celor ce ai văzut, și al celor întru care Mă voi arăta ție, alegându-te pe tine din popor și din neamurile la care te trimit, să le deschizi ochii, ca să se întoarcă de la întuneric la lumină și de la stăpânirea lui satana la Dumnezeu, ca să ia iertarea păcatelor și parte cu cei ce s-au sfințit prin credința în Mine.**”

Pentru prima dată, în lunga sa carieră de misionar creștin, Sfântul Apostol Pavel – ale cărui cuvinte le-am reprodus mai sus - se afla și avea prilejul de a vorbi în fața unui rege: *Irod Agripa al II-lea*.¹⁰⁹

Este pentru a treia oară, în cartea *Faptele Sfinților Apostoli* (vezi și *9, 3-9; 22, 6-11*), când este relatată experiența trăită de Saul din Tars pe drumul Damascului, dar de fiecare dată aflăm noi amănunte care au însoțit acest eveniment¹¹⁰. De pildă, în cuvântarea sa către regele Agripa, Apostolul precizează că în chiar momentul când i s-a arătat, Domnul i-a descoperit direct, ceea ce altădată i-a fost făcut cunoscut prin Anania din Damasc: sunt cuvintele de mai sus (*26, 16-18*), în care este descrisă atât alegerea, cât și întreaga sa alujire apostolică (cf. și *Fapte 22, 14*). Cuvintele programatice de mai sus ne amintesc și de misiunea Sfântului Ioan Botezătorul (*Luca 1, 16-17, 79*), dar și de începutul propovăduirii lui Iisus, Care a împlinit profețiile lui *Isaia 42, 7 și 61, 1-3*. La rândul lui, Sfântul Pavel este „mandat” să deschidă drumul Evangheliei și către poporul iudeu din diasporă, el însuși fiind iudeu, dar și către neamuri, ca unul ce aparținea și acestei lumi, prin locul nașterii (într-un oraș păgân: Tarsul Ciliciei) și prin cetățenie (romană).

Misiunea lui (vezi *Efeseni 1, 18; 5, 8-16; Coloseni 1, 12-15*) va fi nu numai să-L mărturisească pe Hristos neamurilor, ci și să le „întoarcă” pe acestea „**de la întuneric la lumină și de la stăpânirea lui satana la Dumnezeu**”, oferindu-le, prin slujirea sa sacramentală de Apostol, „**iertarea păcatelor**”, prin Taina Pocăinței, ca să aibă „**parte**” cu cei ce deja „s-au sfințit” prin Botez și celelalte Sfinte Taine.

NOTE BIBLIOGRAFICE

102. Cf. Prot. Dr. Ioan Bude, *Temeiuri... Vol I Botezul*, p. 43; *Vol. II, Mirungerea*, p. 54, 74 precum și *Lucrarea, cap. IV, pct. n.*

103. *Idem*, vol. II, *Mirungerea*, p. 76-77;

104. Vezi *Lucrarea, P. I, cap. II, pct. k*;

105. Cf. E. Jacquier, *Les Actes des Apôtres*, 2-ème éd. Paris, p. 144; J. Jeremias, *Jerusalem au temps de Jésus*, Paris, 1967, p. 182 u.; Pr. Dr. Ioan Bude, *Ortodoxia și drepturile omului*, în vol. Omagial „Profesorul Universitar Dr., D.H.C., Nicolae Dura la 60 de ani”, Ed. Arhiepiscopiei Tomisului, Constanța, 2015, p. 1200-1203;

106. A doua zi, dimineața, aceiași judecători au trimis poruncă de eliberare a misionarilor creștini, dar Sfinții Pavel și Sila, ambii cetățeni romani, au pretins daune morale publice, cerând ca judecătorii înșiși să vină și să-i elibereze cu scuzele de rigoare, pentru că i-au bătut pe nedrept și fără judecată în fața lumii și i-au închis ca pe niște răufăcători. Există o lege specială (*Legea Porcia* din anul 248 î. Hr.), care interzicea ca un cetățean roman să fie bătut cu vergi (cf. *Fapte 22, 24-30 și 25, 10-12*).

107. Pr. Dr. Sabin Verzan, *Sfântul Apostol Pavel. Istoria propovăduirii Evangheliei și organizării Bisericii în epoca apostolică*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1996, p. 114.

108. *Ibidem*, p. 160: „Așa numitele „scrieri efesene”, cărți de magie erau răspândite aproape peste tot în Imperiul Roman. Foarte multe cărți de acest fel erau însă scrise în Egipt, patria papirusului... Desigur, prețurile cărților, în vechime toate manuscrise, transcrise, în cea mai mare parte, pe pergament, material de scris preparat din piei de animale tinere, erau foarte scumpe”.

109. *Ibidem*, p. 218: „Marcus Iulius Agripa II, supranumit „cel tânăr”, este fiul lui Irod Agripa I. El s-a născut la Roma. În anul 53 va primi titlul de rege al Calcisului, mic principat al Libanului, pe care-l va schimba cu acela de rege al Tetrarhiei lui Filip și al Abilenei”;

110. *Ibidem*, p. 222;